

rab vasuti kocsit minél előbb visszahozza. Azután több mint száz milliós beruházást vett tervbe, hogy a tapasztalt vasuti műzériákat megszüntethesse.

Az ingyenes népoktatásnak legnagyobb dicsérete az, hogy ellene a haza ellenségei küzdöttek és küzdenek ma is azzal a fanatikus gyűlölettel, amely akkor fogja el az embert, a midőn gonoszságai elé áttörhetlen akadályokat gördítenek.

A házszabályok revíziójára, hasonlóképpen égető szükség volt. A régi házszabályok értelmében, az ország mindég kivolt téve annak, hogy a hazának husz ellensége, akármilyen célért és cim alatt összeverődhesen és ez a husz ember tönkretelhetette az országot azzal, hogy hónapokig, sőt évekig megakaszthatta a törvényhozást működésében.

A végrehajtási törvény hasznosságáról, lapunk legutóbbi vezetőcikkében emlékeztünk meg. Ideje is volt már megalkotni ezt a törvényt!

Midőn az 1867. évi XVII. t.-c., a kereskedelem és üzlet minden fufangjaiban évezredekden keresztül begyakorolt fajt, a mi egyszerű, őszinte és becsületes népünkre reaszabadította, ez utóbbinak, az egyenlőtlen harcban, okvetlenül el kellett buknia, a mint el is bukott, mert elszegényedett, anyagilag és erkölcsileg a tönk szélére jutott. A mesterségesen leszegényített népek és országnak, ez a törvény valóságos mentővára lett.

Ezen hézagos részletezés is mutatja, hogy a belügyek terén, milyen üdvös törvényeket alkotott ez a parlament.

Nem csoda tehát, ha az egész nemzet javarésze, az egész magyar nép józan

eleme, a nevezetes ülészak berekesztése után is, jövődjét, minden reménysége megtestesülését, ebben a politikában látja és boldogulását ettől várja. Benső szeretet, erős meggyőződés az, mely benne él a vezérek iránt, kiknek európai műveltsége, széles látóköre, férfias jelleme és munkássága, nem véres csatákkal, hanem alkotmányos uton, céltudatos kitartással, hazánk jólétét lassan-lassan felfogja vi-rágoztatni.

(+)

Kath. Népszövetség.

Csiksomlyó.

P. hó 7-én a Kath. Népszövetség központja Csiksomlyón, a lelkiyakorlatokra összegyűlt papság és számos érdeklődő jelenlétében impozáns előértekezletet tartott. A központból jelen voltak: Kovács Pál országgyűlési képviselő, Hal-ler István titkár, Huszár Károly, Turi Béla szerkesztők, Göresöni Dénes, Pelikán Krizsó, Székely István nyug. postafelügyelő, Hajnócd Ig-nác országgyűlési képviselő, Dr. Zalán főispáni titkár, Dr. Ujfaluai csikszerepai polgármester és a helybeli tanári kar nagyrésze.

Az értekezlet vezetője, Kovács Pál előadta, hogy a katolikusok mozgalmában szükség van a Székelyekre és azért jöttek, hogy a Kath. Népszövetséget itten is közös erővel szervezzék, hogy így egyházunk, hazánk és érdekeink megvédésére bármikor készen rendezett csatasorban találjon az ellenség. Eljenzések között átadta a szót az értekezlet talpraesett szónokának, Hal-ler István titkárnak, ki érthető, meggyőző, logi-kus beszédével megnyerte nemcsak tetszésünket, hanem gondolkozásunkat is. Csak egy-két gondolatot szavaiból!

Minden kornak vannak vezető eszméi! Ma a demokrácia eszméje hódít s mivel a parla-

mentalizmus fölve: „Győzőn a több“, mindenkinék figyelmét a „több“-re vagyis a népre irányítva, ma minden mozgalom a népre ap-pellál. A népre utaznak a szabadkőművesek, a népre utaznak a demokrata agitátorok, de ke-zőkben van-e az igazság?! S ha nincs, mifele jussuk van a néphez?! Érdek és zseb! . . .

T. Uraim! Nekünk örök igazságaink van-nak, melynek megdölnie nemcsak nem szabad, hanem nem is lehet, mi nemcsak ráírjuk zászlóinkra a nép üdvét és jólétét, hanem munkál-juk is és mégis mi az oka, hogy gyáván, szét-szórtan, rendetlenül kapkodtunk eddig s elnyo-matás volt osztályrésünk? Ennek a mi jámbor konzervativizmusunk volt az oka! Jegyezzük meg jól, ma nem az győz, akinek igaza van, hanem aki több szavazatot gyűjt, aki jobban ki tudja használni a népek nemcsak lelkét, hanem zseb-bét is! Nekünk is mind a kettőre szükségünk van! Eddig valljuk meg, tíz millió kath.-nak sem lelke, sem zsebe nem állott számunkra nyitva, mások kotoráztak abban, kiknek semmi jussuk nem volt hozzá. T. Uraim! A kereszt-nyenség nemcsak csupán vallás, az élet, az testről és lélekről gondoskodik! Marxnak, Engelsnek felig-meddig igaz tanai új világnéze-tet vezettek be s az így kialakult keresztény világnézetnek mai formáihoz kell alakulnia, alkalmazkodnia a kereszténységnek, nem ugyan dogmáiban, hanem az élethez való viszonyában, akcenciáiban!

Tehát munkába kell fognunk! Mivel az eddig megindított egyesületek, szervezetek nem egészen alkalmas volta miatt országos hatást nem tudtak kelteni, azért egy kipróbált formához, a kath. népszövetséghez folyamodtunk. Itt kell most dolgozni! (. . . Mi a Kath. Népszövetség? . . . Mit ad a népek?) Megalakíthatjuk három fele képen! Taggyűjtéssel, közszégekinti gyűle-sekkel. Megyénkinti agitacionális gyűlésekkel. Legalkalmasabb az utóbbi . . . S ha egyszer megalakítottuk, akkor a Kath. Népszövetség le-gyen a felnöttek iskolája! Dolgozni, agitálni kell folytonosan! A demokraták ereje a phanatizmus, mellyel dolgoznak. Nekünk lelkesedés kell! S

Itt, az Istennek közvetlen közelében, hol a szentséges Szív szent Anyjának kérésére, bőse-ges kegyelem forrásából megmérhetetlen mér-tékben hull a szenvedő emberiségre az áldás, hol a szív és lélek belső gyógyulásai sokkal gyakoribbak, mert szükségesebbek, mint a testéi: itt látja és érzi az ember igazán, hogy mi az Isten és hogy mi vele szemben az ember! Mekkora az Isten hatalma és mekkora az ember kicsisége. Itt érzi az ember, mit a hit világa és tana hirdet nekünk: mily óriási különbség a kegyelmi állapotban levő és a bűn odokságában fetregő ember között.

Lourdes csak névleg a boldogságos Szűz Máriának szentelt hely: tulajdonképpen a Jézus szentséges Szívének édes otthona, mert itt ontja kegyelmeit bőséges áradatban minden megterő bűnösnek.

Hány megterés történelhetett már Lourdes-ben, ki tudná azt megmondani?! Csak Lour-desben érzi és tudja az ember, hogy ki is ne-künk a bold. Szűz Mária. A lourdesi Boldog-asszony csodás ereje a csodás vízzel minden zarándok keblébe bezsall s hogy ott mit végez, mit eredményez, azt igazán a hívők milliói tud-ják csak megmondani.

Szűz Mária Lourdesbe a mi Anyánk, édes Anyánk igazán! Az anyai szeretet nem ismer nemzetiségi-, rang-és korkülömböset: a szíve-ket és lelket nézi csupán, a lelkek megtisztítá-sának áldásos munkáját meghatóan teljesíti.

Lourdesben még-mást is érzünk és meg-

tudunk. Azt, mit ér a mi testünk a lelki össze-hasonlításban. A mily magasra emelkedik itt a lélek, ép oly mélyre sülyed vele szemben a test. Lourdesbe élénken látja az ember mit ér-nek és mit szereznek nekünk tulajdonképpen a test hitvány örömei. De szépen látjuk azt is, mit jelent a test szenvedése az örök lelki életre!

A szentségi körmenet Lourdes legmagas-zosabb szertartása. Szűz Mária nem magától, hanem szent fiának isteni erejében s erejével teszi és teheti a számtalan lelki és számos testi csodát.

Ez utóbbi, a test gyógyulása, csak szük-ség esetén kísérelje, vagy mondjuk, bizonyosá-ga az elsőnek, a lelki megszentelődésnek. És ez a fő, erre törekszik leghelyesebben az ember Lourdesben.

Az Oltáriszentség örök Istenének, Jézus Krisztusnak szentséges Szíve itt folyton vigasz-tal, erősít; fölemel, gyógyít; bekéltet, áld és megszentel Szűz Mária kérésére. Egészen ter-mészetes, hogy a lourdesi szentséges körmenet a bold. Szűz Mária legnagyobb öröme. Itt van igazán tere és alkalmá, hogy a hívekhez fér-közzék, azokat megérintve, bennök bűnbocsá-natot indítsón. Ez Lourdes igazi értéke. Hiszen Lourdesben is, mint mindenütt, a testi bete-geknél sokkal nagyobb a lelki betegek száma. És minő betegek a lelkek! De a szentségi kör-menet megható és könyeket fakasztó szertar-tásai és ezek alatt a testi szemek könnyei a

a lélek betegségének legbiztosabb gyógyító sze-rei. Lourdes igazán az irgalom forrása, de fő-leg a szentségi körmenetben! Itt teljesedik a szent Szűz kéro szava: Bűnbánat! Bűnbánat! Bűnbánat! Bűnbánat ébred a szívben.

Még sokat irhatnék ama kegyeletes hely-ről, melyet a bold. Szent Szűz magának kivá-lasztott, szent Fia által megszentelt, de jelen-leg elhagyom akkorra, midőn visszatérünk on-nan, ahová szívem oly epedve, sóvárogva vágya-vágyik, hogy viszontlássalak téged oh édes, oh kegyes Szűz Mária; és hozzátok fordulok ked-ves testvéreim, paptársaim és hiveink.

Ne mulasszátok el az ötven éves kegyelmi helyet meg nem ismerni, ahol ez évben az oda zarándoklásunk napján ott lesznek mindazon meggyógyult betegek, kiket a bold. Szűz 50 év leforgása alatt szent Fiának égi kegyelmével meggyógyított. Ott leszünk mi, látni fogjuk őket, örvendenünk velök, dicsőíteni Máriát, imádni szent Fiát, ki a Betszaida-forrást meg-nyitotta a testi és lelki betegek számára. Jöj-jetek minél többen, hozzátok el hiveiteket, mert higgyétek el, ezen úttal oly tökélet fogtok lelke-tek-szivatek számára elhelyezni, amely számszo-roosan fogja termeni gyümölcsét.

Ne sajnáljátok az időt, a pénzt, ne félje-tek a melegtől, az út fáradalmaitól, mert a bold. Szűz kísér, véd, oltalmaz; a bold. Szűz kísér vissza hiveitek, övéitek keblére. A viszont-látásra Pesten, kedves testvéreim.

Székely.

ha így megnyertük a népet és a józan nép kezd gyakorolni jogait és nem a zseb, akkor aztán magától esik el az a panasz, hogy a hivatalnok, az intelligencia nem tart velünk. Igen, mert az intelligencia függ a néptől, legfőképpen a nagy tömeg, a nép; s ha a nép a keresztény elvek harcosa lett, magával hozza az intelligencia még távollévő részét is!! Csak nem kell felni a consequenciától! Azt mondják, harcot provokálunk, politikát csinálunk!! Mi nem politizálunk, az hazug rágalom, mert nekünk nem kell sem 67, sem 48, nekünk a nekünk dukáló kath. vezérszerep kell, ezért küzdünk, s ha védő munkánkban sebet kap az ellenség, arról nem tehetünk, de azt istudja meg az istentelen tábor, hogy hamis eszmék közbevetésével nem tud már ugratni, mert megjött az eszünk. Hanem igenis küzdünk, s mivel velünk az igazság, győznünk kell! Zajos eljenzéssel fogadtuk; s a küzelemben ott leszünk!

Azután Turi Béla ajánlotta, hogy a székelőföldön agitacionális napul tüzzek ki júl. 26-át, mert később már el lesznek foglalva. Ince Domokos csikszentgyörgyi plébános csikvármegyére nézve az itteni gazdasági viszonyok miatt nem tartja alkalmasnak ezen napot. Gaál Tamás gyóalfalvi káplán, mivel igen szükségesnek tartja a központ támogatását, főképpen azért, mert a nép így sokkal inkább érdeklődik, másrészt pedig, mivel későbbben a központ támogatást nem adhat, úgy véli kiegyenlíteni a dolgot, hogyha lehetséges, halasszák el az agitacionális napot augusztus közepére. Együtt előadja a csiki, de főképpen a gyergyói erdei munkásoknak szervezetlenségét s az ezzel járó tudatlanságukat, pl. a munkás könyvet csak arra használják, hogy féljeggel utazhassanak és így különösen balesetek alkalmával úgy bánnak velők, amint tetszik; indítványozza, hogy a központ segítségével indítsanak mozgalmat a népszövetségi gyűlésekkel párhuzamosan arra nézve, hogy pl. gyergyószentmiklósi központtal állítsanak fel egy fiók munkásegységet, hogy így népünk egy nagy része ne legyen teljesen magára, igen sokszor a munkaadó kényére hagyatva.

Ezek után határozatképen kimondotta az értekezlet, hogy agitacionális napul Háromszék és Udvarhely megyében elfogadják f. év július 26-át, Csikvármegyében pedig augusztus 9-ét. Marostordavármegyében későbbre halasztották. Gaál Tamás indítványa az Igaz Szó szerkesztőségével való megbeszélés után a lehető legjobb megoldást fog nyerni.

Azután Ince Domonkos ajánlatát, hogy minél több rópiratot küldjenek, örömmel veszi tudomásul Haller István. Huszár Károly pedig mintegy biztatás és lelkesítés képen adja tudomásul, hogy Kállay Ubul csikvármegye főispánja szintén beállt a Kath. Népszövetségbe és a legmesszebb menő támogatását ígerte. Zajos eljenzések között zárta be Kovács P. országgyűlési képviselő az értekezletet. A központból hozzánk lefáradt uraknak pedig Karácsony Márton apátplébános mondott a székelő papság nevében köszönetet és ígerte meg, hogy együtt akarunk mi is küzdeni a katolicizmus diadalért... (Éljenek!)

Igy vége lett volna az értekezletnek, ha ott nem lett volna egy törpe, kedves fiatal ember, Göröcsöni Dénes, kitől egy kis kritikát kívántunk. De most kevés volt a kritika, hanem adott nekünk egy pár gyönyörű gondolatot. Visszavizt minket gondolatban egy pár századdal a történelem lapjain, s ott látja István gyóalfalvi plébános vezetése alatt a hitközhöz hű székelőket felfegyverkezve, a csiksomlyói „segítő Mária” szobra előtt. Ők győztek, megvéd-

ték hitőket, mi is győzni akarunk és győznie kell most is az erős, a nemes. a konzervatív székelőnek! S győzni csak a Kath. Népszövetség által lehet. Ezt jelképezi a kis Somlyó tejetlen lévő kápolnának a szöszke is — úgy mond, — mely nem befelé a templomba van, hanem ki néz Csik kalászos mezeire, ki néz a népre, s arra figyelmeztet, hogy ne csak imádságra tanítsuk most a népet, hanem arra, hogy tetteiben is mutassa meg kath. voltát, mert csak úgy marad meg a régi szabad székelő a jövőben is szabadnak. Ne csak egy-kettőre támaszkodjunk és számítsunk, ki ben van a templomban, hanem a népre. Viharos tetszés közt ért véget az értekezlet.

Csikszenttamás.

Csikszenttamáson a Kath. Népszövetség a lelkész és tanítók közreműködésével megalakult. Vilman Géza lelkész híveit több alkalommal hívta fel a kath. tömörülésre. Különösen husvét 3-ik napján, mely alkalommal a nagy számban összegyűlt hívek előtt a Kath. Népszövetség szükségét fejtegette. Ferencz János a Kath. Népszövetség alapszabályait magyarázta. Ágoston József kántortanító azon jótéteményekről szözlött, melyeket a Kath. Népszövetség után nyerhetnek a tagok. Ezek után megkezdődtek a beíratkozások. Helyi igazgatónak megválasztották Vilman Géza lelkészt, csoport vezetőnek: Ferencz János, Ágoston József és György Balázs tanító urakat. A tagok száma nő. Az eddigi tagok be lettek a központba jelentve.

Szentgyakorlatok.

Az 1908. év július 7—10 napjain Csiksomlyón tartott lelki gyakorlatokon részt vettek:

I. Lelkivezető atya: László Ferenc S. I.

II. Papok:

Albert Zsigmond lelkész, Kászonjakabfalva.
 Anda Géza segédlelkész, Gyergyóditró.
 András József segédlelkész, Csikrákos.
 Antal József segédlelkész, Csikszentgyörgy.
 Antalfi Károly lelkész, Szentkatolna.
 Antal József plébános, Csikmenaság.
 Ágoston Ignác lelkész, Maroshévíz.
 Badilla János segédlelkész, Torja.
 Balló János plébános, Csikmadaras.
 Bajna Ferenc plébános, Csikcsatóság.
 Bartos Mihály plébános, Futásfalva.
 Bálint Lajos esperes-plébános, Csiksomlyó.
 Bartha Ferenc lelkész, Kászonújfalú.
 Csathó János főgimn. tanár, Csiksomlyó.
 Császár Károly lelkész, Miklósvár.
 Dézsi Lajos segédlelkész, Székelyudvarhely.
 Dóczy Endre plébános, Bánfihunyad.
 Eröss József főgimn. tanár, Csiksomlyó.
 ifj. Eröss József lelkész, Szentháromság.
 Fáraó Simon alesperes-plébános, Szépviz.
 Fejér Gerő főgimn. tanár, Gyulafehérvár.
 Fülöp János segédlelkész, Csikszereda.
 Fekete Imre lelkész, Csikrákos.
 Gáboosi Dénes lelkész, Gyimesfelsőlök.
 Gál Elek ny. lelkész, Tusnádfürdő.
 Gál Tamás segédlelkész, Gyergyóalfalú.
 György Gábor segédlelkész, Csiktusnád.
 György Lázár lelkész, Máfefalva.
 Gyórfás Tihamér főgimn. tanár, Brassó.
 Hadnagy János lelkész, Csikszentlélek.
 Hosszu Ferenc esperes-plébános, Csikszentkirály.
 Huszár Ádám segédlelkész, Piski.
 Ince Domokos plébános, Csikszentgyörgy.

Kaesó Boldizsár lelkész, Alsócsernáton.
 Karácsony József képezdei igazgató, Csiksomlyó.

Karácson Márton apát-plébános, Marosvásárhely.

Kassay Lajos főgimn. tanár, Csiksomlyó.

Kádár József lelkész, Csikmindszent.

Kádár Mátás lelkész, Székelyvácske.

Kende Szevér segédlelkész, Brassó.

Konez István plébános, Csiktusnád.

Korbuly Ignác lelkész, Ehed.

Kóródi Mihály plébános, Csikszentmiklós.

Kovács András kép. hittanár, Csiksomlyó.

Kovács Mihály plébános, Szépviz.

Körösy Géza lelkész, Csiktaplocza.

Kopacz Gergely lelkész, Óradna.

Kakucs Ferenc segédlelkész, Gyergyócsomafalva.

Kicsid Béla segédlelkész, Kezdiszentkereszt.
 Lakatos Gáspár segédlelkész, Csikszentdomokos.

Lőrincz Sándor plébános, Csikszentimre.

Lukács József segédlelkész, Szászrégen.

Lajos Balázs lelkész, Bözödújfalú.

Lukács Vilmos lelkész, Csikszentdomokos.

Máté István esperes-plébános, Barót.

Merza István segédlelkész, Gyergyóremete.

Mihály Domokos lelkész, Atyha.

Nagy Antal lelkész, Csikszentmárton.

Olász András segédlelkész, Gelenceze.

Pap Tamás plébános Nyárádköszvényes.

Pál Dénes segédlelkész, Gyergyóditró.

Péter János segédlelkész, Gyergyószentmiklós.

Sebestyén Mózes esperes-plébános Zetelaka.

Szabó György alesperes-plébános Nagyerne.

Szigethy Gyula lelkész, Csikszereda.

Simon Sándor lelkész, Küküllökeményfalva.

Tallos Jenő segédlelkész, Nyárádremete.

Tótor József plébános, Szentiván-Laborfalva.

Takó Albert segédlelkész, Zetelaka.

P. Tima Dénes szentferencendi szerzetes Csiksomlyó.

Vilman Géza lelkész, Csikszenttamás.

Zonda Vince lelkész, Gyergyótekerőpatak.

Ezen lelki szentgyakorlatokkal kapcsolatosan olvassuk a következő megszívlelendő sorokat:

Majláth Gusztáv gróf, Erdély püspöke a papjait összehívta Csiksomlyóra, hol tíz napon keresztül szentgyakorlatokat tart velők. Nagy tudományu, Jézus-társaságbeli szerzeteseket hozott magával, kikkel hirdetteti a Christianizmust és segélyükkel a hitben megerősíteni, lelkileg átfittítani igyekszik papjait, hogy az isteni Erő meghihetlén lelküket, ök még jobban megismerjék az igazságot s szíjjelmenvén az egész vidéken hirdessék komoly akaratall, tiszta érzéssel az Igét.

Üdvözöljük Erdély püspökét a célért, a tendenciáért, amiket ezen munkálkodásával elérni óhajt!

Mindnyájunknak kell is működünk a keresztény katolicizmus elvek érvényesítésén. Mert a katolicizmus világnézet, mely az egész világot, az egész életet le akarja foglalni. Mert a katolicus kereszténység nem egy gondolat, nem egy eszme, nem egy fantom: ez az élet központjában székelő erő, amely hiten, filozófián, művészetben, iskolán, családon végig jár, amely kitüzi az ember, a család, a kultúra, az emberiség egére a vezető csillagokat, amely értéket ad erkölcsben, jogban az emberi életnek, amely mindnyájunkat megtanít élni.

Ha modern társadalmon végig tekintünk,

látjuk, hogy az rom, hogy az megbódult agyrémeknek, az egy szecessziós izlésnek hűségos vására. Nekünk pedig oda életet, eszményeket, erkölcsöt, tiszta, felséges, aranyos erkölcsöt kell akarnunk. Ezt pedig kizárólag kereszténységgel érhetjük el.

Ezen elveknek pedig első sorban papjainkba kell fellépnie, nekik kell öncéllal az embereket öntudattal eltölteni, mert az elvek addig ködfoszlanók, míg az egyéniségekben meg nem honosodnak.

A papoknak kell első sorban Christiánusnak lenni. Krisztus végig nézett a palotákon, házakon, kunyhókban s főnnakadt a bethlehem barlangon s mondta: Lakást keresek; no ennél rosszabb nem lehet, tehát ez a legjobb nekem. — Végig mustált tógát, vértet, palliumot, végre rongyokat talált s mondta: ruhát keresek magamnak; no ennél silányabb nem lehet, tehát ez a legjobb nekem. Keresett trónt, nem talált, végre ráakadt egy bárdolatlan jászolra. S bíbor és szőnyeg helyett szalmával aljazott száraz saruval is beerte.

Leszállt tehát a világ alá, melynél mélyebben már nem szállhatott s innen emelte fel a rabszolgát és szorította a magasba a társadalom elnyomott és megvetett rétegeit.

A világ Megváltója példájára a papjainknak is le kell szállniok a világ alá s innen kell hirdetni a krisztusi próklamációt. Mentve minden dicsőség vágytól, küzdeni kell nyíltan, meggyőződésből, elv szerint. Aki nem érzi át amit hirdet, annak küzdelme nem a céltét, de a dicsőségért van, aki az egyházi laikusokkal egyéni boldogulásáért s profán egyéni céljaiért a hit elveivel meg nem egyezően küzködik s egyéni bosszua miatt hiéna munkára is vállalkozik és a társadalomban mindig felszínen akar járkálni, az nemcsak a klerusnak, de a nagy társadalomnak is férge.

A szentgyakorlat pedig igyekezik Christiánusokat növelni, beleoltani az őszgyűltékbe az önéretet és nyaka közé ütini az alvóknak, az eltévelyedetteknek, hogy fölkeljen és éljen.

Pünkösöd van most Csíksomlyón, ahol tűz esik az égből, hogy apostollá legyen minden ember, aki tüjön beszélni, az elvert küzdeni, tünni és élni!

Imádkozunk mi is a Püspökünkért!

(„Örszem.”)

Br. Sándor Gábor.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Imets F. Jákó rudnai apát, székesegyházi kanonok, Csiktusnád fürdőre, Pál Antal főgimnáziumi igazgató pedig Borszékfürdőre utazott.

Előkelő vendégei voltak Gyulaféhvárnak folyó hó 9-én Szalai Imre miniszteri tanácsos, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója és Fejérfataky László dr. udvari tanácsos, az országos Széchenyi Könyvtár igazgatója személyében. Tudományos életünk a kiválóan érdemes férfiai, mint a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Felügyelőségének tagjai Gyulaféhvár közgyűjteményeinek megtekintése végett időztek városunkban. Delelőt Cserni Béla dr. múzeumőr kalauzolás mellett részletesen megtekintették az apulumi ásatásokat és a Történelmi Régészeti Társulat gazdag muzeumát, ahol mindkét helyen a fáradhatlan és tudós múzeumőrnek sikeres munkássága felett elismerésüknek adtak kifejezést. Délután a Bathány-könyvtárban tettek látogatást, ahol Kóródy Péter dr. a könyvtár igazgatója kalauzolta. Hasonló tettségüket nyilvánították a Bathány-könyvtárban

tapasztalt rend és tisztaság felett. Majd ősrégi székesegyházunkat és a folyamatban levő restaurációt tekintették meg, ahol Fridli mérnök szolgált felvilágosításokkal. Végül Püspök urunk ő Exciájánál és Ujfalusi József dr. apátkanonknál, mint a Tört. Rég. Társulat alelnökénél tették le névjegyüket. Vendégeink 10-én reggel Szovátrára utaztak a legjobb benyomást vivén magukkal városunkból.

— **Személyzetik.** Áthelyeztettek segédlelkészeknek: Boros József Gyergyószentmiklósról Kolozsvárra, Csányi Kálmán Kolozsvárról Gyergyószentmiklórra, György Gábor Tusnádról Kolozsvárra.

Szentiványi Róbert kolozsvári káplán ugyanoda hitoktatónak neveztetett ki.

Az új misések közül káplánoknak küldettek: Duffek János Besztercére, Hollanda János Csíksomlyóra, Gáspár Béla Tusnádra, Jenáki Ferenc Brassóba, Kovács Balázs Barótra, Naláczy András Gelencére és Potovszky Dávid Lemhénybe.

Gagy György, nagyenyedi fegyintézet-i lelkész az erd. r. kath. státus igazgatótanácsa Nagyszében-külvárosi lelkésszé választotta.

— **Változások a tanári karban.** Az erd. róm. katolikus Státus Igazgatótanácsa folyó hó 14-én tartott gyűlésében saját kérésükre megválasztotta a következő rendes tanárokat: Papp Andrást Székelyudvarhelyről Csíksomlyóra, Dobos Ferenc drt. Csíksomlyóról Székelyudvarhelyre, Wagner Sándort Gyulaféhvárnál Marosvásárhelyre; Bujáki Domokost Marosvásárhelyről Gyulaféhvárra. Haraly Béla szakvizsgás tanárjelöltet Gyulaféhvárra helyettes tanárnak.

— **Zichy János gróf kitüntetése.** Szerzte a hazánkban legelénkebb örömet kelt az a hír, hogy Őfelsége Zichy János grófot valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Zichy János gróf hatalmas szellemi ereje, igaz keresztény kath. meggyőződése sokkal ismertebb mindnyájunk előtt, semhogy a legfelsőbb kitüntetés alkalmával ezeket ismertetnünk kellene. Legjobbaink között is az első sorban áll ő. Ugy tekintünk reá, mint a jövő emberére, a keresztény magyarság legszebb reményeinek hordozójára. Most áll férfi korának delén, Istentől megáldott nagy képességekkel, erejének teljében. A kitüntetés alkalmával az egész keresztény magyarság érzelmeit tolmácsoljuk, midőn Isten áldását kívánjuk Zichy János grófnak a haza és kereszténység érdekében kifejtendő további munkájára.

— **Az új főrendek.** A király a főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885. évi VII. törvény cikk 5. §-a alapján a magyar minisztertanács előterjesztésére Chernel Gyula és Meczer Béla országgyűlési képviselőket élet-hozsiglan a főrendiház tagjaivá kinevezte.

— **Állandó lelkipraktikák papok számára.** A budapesti Jézus társasági rendházban minden héten, hétfőn este 7 órakor újra kezdődik a lelkipraktikák és tart 3—5—8 napig kinek-kinek tetszése szerint. Aki részt akarnek venni, már egyhételőbb jelzik óhajukat ezen címen: Budapest VIII. Mária u. 25. P. Bús. s. j. házfőnök.

— **Székelgyűlés elhelyezése.** Csíkvármegye főispánja az alábbi felhívást bocsátotta ki: A székelgyűlés ipari kiképzésére a marosvásárhelyi kereskedelmi iparkamara a változott viszonyoknak megfelelő új utmutatást dolgozott ki, melyet a kereskedelemügyi miniszter ur is jóváhagyott.

Az új szabályzat szerint, a székelgyűlés elhelyezését, többé nem a kamaránál kell kérni, hanem az újonnan szervezett inas elhelyezési

bizottságnál, ahol iratkozni tartoznak legkésőbb folyó évi július hó 15-ig bezárólag. A jelentkezés módja a következő:

A szülők vagy gyámok az elhelyezendő gyermekeket szóval vagy írásban, a választott mesterség bemozdásával, fenti határidőig bejelentik a bizottság jegyzőjénél Zalán István főispáni titkárnál, az inasok mesterek szintén már említett határidőig jelentkezhetnek.

Feltételek: Iparos és kereskedő pályára inasokul jelentkezhetnek 12 évet betöltött és 17 évet meg nem haladott fiúk, kik legalább 4 elemi osztályt jó sikerrel végeztek, himlő ellen be vannak oltva s a választott pályára elég erősek.

Inas felvételre jelentkezhetnek azok az iparigazolvánnyal bíró iparosok és kereskedők, kik műhelyt vagy üzletet tartanak fenn s az inasoknak a megfelelő gyakorlati kiképzést nyújthatják.

Az inas felvétel július hó 20-án delelőt 9 órakor, Csíkszeredában a vármegye házában és július hó 21-én delelőt Gyergyószentmiklóson a főszolgabíroságnál fog megtörténni, — itt megjelent fiukat a bizottsági orvos megvizsgálja.

Midőn tudomás vétel végett tudatom ezekek tisztelettel, egyttal felhívom, hogy az érdekeltekkel és érdeklődőkkel jelen átiratot közölje.

Hazafias tisztelettel:

Csíkszereda, 1908. július hó 11-én.

Kállay Ubul,
főispán.

— **Székelgyűlés kongresszus.** A Székely-Szövetség augusztus 24-ére székelgyűlést hívott össze Székelyudvarhelyre, a mely mint az előjeléből látszik érdekes és eredményes munkálkodást fog kifejtetni. A Székely-Szövetség ezen a kongresszuson legfőképp az oláh pénzintézetek által annyira veszélyeztetett magyar birtokok megmentése felett akar beható tanácskozást folytatni és erre nézve a kongresszusnak javaslatokat is tenni. A kérdés előadója Fenyvessy Soma országgyűlési képviselő, ki az erdélyi birtokpolitikát alaposan és kimerítően fogja ismertetni, László Gyula kamarai titkár az ipartörvény tervezett módosításáról fog előadást tartani, Lajos Dénes szerkesztő pedig a vándor liceumok felállítását fogja ismertetni. A kongresszuson székelgyűlés számos egyesülete és különösen les képviselve. Az érdeklődők figyelmét felhívjuk ez aktualis dologra.

— **Prohászka püspök a nemi felvilágosításról.** Erről a kényesnek tartott, igen fontos kérdéstről nyilatkozott dr. Prohászka Ottokár püspök egy székesfehérvári tanítógyűlésen. Egykét szóval csak, de döntő logikával emelte uralomra e kérdésben a katolicizmus szellemét. Prohászka nagyhatást keltő szavai szerint: Olyan nemi felvilágosítás kell, mely véd és nevel. A tudás mindig helyes, mely az erkölcsöt védi; de a tudás mindig helytelen, ha az erkölcsöt veszélyezteti. Arra kell törekedni, hogy a tudás annyi legyen, mely az ösztönt fel nem csigázza, mert ha valaki a pestisről a bacillusok terjesztésével akar felvilágosítani, az az élet sirásója. Olyan felvilágosítás kell, mely az erkölcsi szint emeli. A szemérem az erős életnek egyik biztosítéka. Arról is meg kell győződve lenni, hogy más az erkölcs és más a tudás. Nem az által leszünek tehát erkölcsösök, ha tudunk, hanem ha önmagunkon tudunk uralkodni. Mindenekfelett arra kell nevelni, hogy az ember kiváltsa magának azt a koszorút, amelyet az öntudat ad. Az iskola legfeljebb indirekte világosíthat fel, mert a tömegben az érzékek nagyon különbözök. Ahol direkte kell nevelni, ott a kereszt-

tény anyja és a lelkiatya pótolhatatlan felvilágosító. Az van igazán félkenve erre a hivatásra. Az iskola, az tartsa magát ettől távol. A keresztény erkölcsi felfogás a felvilágosításnál a tiszteletet a gyermek iránt, a tiszteletet a szemérem iránt sohasem fogja feledni. Nemi felvilágosításból keveset, erkölcsi erőből többet. S ha ezt tesszük, a jobb fejlődésnek útját egyengetjük. Lám, ez az isteni Mester pedagógiája, ez után kell menni azoknak, kik előtt a gyermek lelkének tisztasága kedves; ezt jegezzék meg maguknak mindazok, akik nemcsak száraz kőrök, hanem örökrele szánt lelkeket hajlitgatnak. Nem lehet közömbös már e kérdés senki előtt. Állást kell itt foglalni határozottan és pedig abban az irányban mint azt az osztoli lelkü főpásztor adott szavai megjelölik.

— **Adó-elengedés jégkár esetén.** Tekintettel arra, hogy a közelmúltban az ország számos vidékén nagy jégesők és a jégesővel kapcsolatos felhőszakadások helyenkint a termést részben igen nagy mértékben, részben teljesen elpusztították; az ilyen vidéken az adónak egyharmadát, kétharmadát részben, esetleg egészen is elengedik. Adóelengedésre a kárvaltott gazda csak akkor tarthat igényt, hogy ha a községekben a községi eljárásságoknál, városokban pedig a polgármestereknél a kéresem megtörténte után számitott nyolc napon belül azt írásban bejelent.

— **Törvényes követelményeknek meg nem felelő iskolák.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az almakeréki, dányosi, mátfalvi, szászvárosi, ugrai gör. kel. és a nagysínki gör. kath. iskolák etlen, azokban fennálló nagymérvű hiányok miatt, az I-ső fokú megintést alkalmazta.

— **Albert Ferenc halála és temetése.** Elhunyt paptársunk temetéséről a következőket írja tudósítónk. Már halála napján estefelé kivitték a bolonyai temetőbe, s a kápolnában ravatalozták fel. Mivel az elhunytak végső kívánása az volt, hogy szülőfalujának temetőjében pihenjen édes szüleinek porladó hamvai mellett, másnap már a korai délutáni órákban elkelt a vasútra szállítani, s emiatt a brassói szertartás már d. u. 2 órakor megkezdődött. A szokatlanul korai idő dacára igen nagy közönség jelent meg a végső tisztességen. A gyászszertartást Buslig József főgimn. igazgató végezte valamennyi Brassóban időző pap segédlete mellett. A szertartás végeztével az elhunytak pályatársa Wasykiewicz Viktor dr. főgimn. tanár mondott rövid bucsúztatót. Majd beolmozták a koporsót s a pályaudvarra szállították. Másnap reggel 5 órakor indult meg a vonat, amely öt szülőföldjének kertjébe volt szállítandó. Ide karsái közül Balogh József és Wasykiewicz Viktor tanárok kísérték. A pályaudvaron az ismerősök és rokonok közül többen várták. A menet egyenesen a temető felé vette útját. Balogh József előbb gyászmisét mondott az elhunytért, majd segédlettel átadta temétét az anyaföldnek, melyből vétetett. Most már szülőfalujának virágos temetőjében alsza örök álmát. Az örök világoasság fényeskedjék neki!

— **Mezőssy Béla földmívelésügyi államtitkár** ígéretéhez képest a nyár folyamán bejárja az egész Székelyföldet, hogy személyesen meggyőződjék mindazon bajokról, melyeket a múlt évben Darányi földmívelésügyi miniszternél tisztelt székely birtosokból álló nagy küldöttség a székely erdők ügyéről eléje terjesztett. Mint értesültünk, az államtitkár már július 20-án Gyergyószentmiklósa érkezik, Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő kíséretében. Mezőssy államtitkár körutja kétségtelenül nagy jelentőséggel bír a Székelyföldre, kívánatos tehát, hogy a közbirtokosságok már most előkészítsék azo-

kat a jogos konkrét panaszokat, amelyeknek orvoslását kéri és várják.

— **Felfüggesztett tanítóképesítő vizsgálat.** A székelykeresztúri állami tanítóképző képesítő vizsgáján, Moldován Demeter segesvári görögkeleti esperes, oláh nyelven akarta a hittani vizsgálatot megtartani. Kulisszety Ernő tanfelügyelő ezt megakadályozta, kijelentvén, hogy csak magyar kérdéseket enged intézni a jelöltekhez. Moldován Demeter esperes erre nem volt hajlandó, mire a tanfelügyelő a vizsgálatot felfüggesztette. Az eset városzerte feltűnést és megbotránkozást keltett. A tanfelügyelő az esetről azonnal jelentést tett az illetékes hatóságnak.

— **Új huszkoronások.** Az osztrák magyar bank új huszkoronásokat bocsát ki. A bankjegyek 1907. évi január hó 2-áról vannak keltezve és az összes fiókintézeteknél, 1908. évi június hó 22-én bocsátották ki. A jelenleg forgalomba levő 1900. évi március hó 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyek az Osztrák-Magyar bank fő és fiókintézeteinél 1910. évi június hó 30-áig fizeteskép vagy átváltás végett beszállítandók, úgy hogy e bankjegyek bevonásának utolsó határideje 1910. évi június hó 30-án lejár. Ettől az időponttól kezdve a bevont bankjegyek az Osztrák-Magyar bank bankintézetei már csak átváltás végett fogadják el. 1916. évi június hó 30-ika után az Osztrák-Magyar bank többé nem köteles a behívott, 1900. évi március hó 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyeket beváltani vagy felcserélni.

— **II. Országos jubileumi zárandoklat Lourdesbe.** Nagy Boldogasszony ünnepére. Indulás: 1908. augusztus hó 8-án. A zárandoklat védnöke: Dr. Városvy Gyula kalocsai érsek Ő nagyméltósága. Rendezőség: Fehér Ferenc plébános Ebed, (Esztergom-megye.) Domonkos István pléb. Nyulfa, (Győr-megye.) Pasztorek István pléb. Tököl, (Pest-megye.) Benyás István pléb. Csaca, (Trencsén-megye.) Hegedüs Lénárd pléb. Bajmok, (Bács-megye.) Bartossik Antal pléb. t. kanonok Moesonok, (Nyitra-megye.) Kompanek József esp. pléb. Nagysándori, (Trencsén-megye.) Lőrincz Sándor pléb. Csikszentimre, (Csik-megye.) Schweighardt Veremund házifőnök h. pléb. Moor (Fehér-megye.) Raich Balázs s. lelkész Szabadka. Részvételi árak: I. osztály 460 korona, II. osztály 320 korona, III. osztály 210 korona. Ezen árakban bennfoglalatik: A vasúti jegy Budapesttől—Lourdesig és vissza. Szállodai ellátás: Salzburgban 1 nap, Mária—Einsiedelben 1 nap, Paray le Monialban 1 nap, Lourdesben 3 nap, Lyonban 1 nap és Innsbruckban 1 nap. Utirány: Budapest—Wien—Salzburg—Innsbruck—Mária Einsiedeln (Kegyhely)—Genf—Lyon—Paray le Monial (Kegyhely)—Tarascon—Cette—Lourdes—Cette—Lyon—Bern—Zürich—Innsbruck—Selzthal—Wien—Budapest. A zárandokok az egész utat különvonaton teszik meg.

— **Tüdőbajos gyermekek gyógykezelését** felette megnehezítette az orvosnak az a körülmény, hogy a tudomány eddigéle nem rendelkezett oly gyógyhatású szerrel, amelyet gyermeknek adhattak volna. Az utálatos creosot-preparátumok, melyeket felnőttek is csak nagy megerőltetéssel vesznek, gyermekeknek nem használhatóak. A „Sirolin-Roche” bevezetésével azonban már itt is alaposan segítettek. „Sirolin-Roche” a gyógytárakban kapható, jó szagu és kellemes izű szirup, melyet a gyermekek szívesen vesznek és megemésztenek. Ezen szer gyógyhatása számos előkelő gyermekorvos nyilatkozata szerint minden kétségen felül áll. A lesoványodott, sápadt kicsinyek már rövid használat után jó étvágyat és piros pozsgás arc-színt kapnak. Minden gyógyszertárban kapható.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* *A művészet népszerűsítése.* Magyar festők művei Gyulafehérvárról. A magyar kultúrának legszebb virága a művészet. Irodalmunk, zenénk, színészetünk is óriási léptekkel haladt előre az utolsó negyedszázad alatt, de képzőművészetünk határozottan európai nivóra emelkedett s kiállja a versenyt a művelt Nyugat akármelyik nemzetének művészetével is. Még szédítőbb lehetne ez a haladás, ha művészetünk közönsége nemcsak a legfelsőbb tizezer arisztokratikus körökre szorítkoznék, hanem utat találna a művelt középosztály szélesebb rétegeibe is. Am a műtermékek horribilis ára elriasztja a középosztályt a képvásárlásoktól s a kiállításokon amugy is nehezen hozzáférhető képek beszerzésével járó nehézségek és rengeteg költség arra szorítja, hogy oly választékos izlésű műbarátokat is, hogy szobáik falait silány külföldi olajnyomatokkal és más művészietlen reprodukciókkal éktelenítsék el.

E visszas állapot más bajokat is idéz elő. Modern fiatal festőművészeink mind nagyobb arányokat öltő művészeti produkciója nem talál piacot és így munkáikat nem értékesíthetvén, nélkülözök azokat az anyagi feltételeket, melyek nélkül a legnagyobb tehetség sem fejlődhetik. Közönség és művészet így egymástól távol élvén s minden egymásra utaltságuk mellett sem találhatván meg egymást, nem fejlődhetik kellőképpen a műzés, nem találhat támogatásra a fiatalabb festőnemzedék s nem juthat olcsó, de amellelt igazi műtermékekhez a közönség.

E hiányokon segíteni, a művészeket és a közönséget közelebb hozni egymáshoz, az olcsó, de artistikus műtermékeknek minél szélesebb néprétegeket meghódítani — ez a legujabb művészeti vállalkozás a Magyar Művészet Műkereskedése célja és egyben programja. Művészeti, kulturális, hazafias és egyben szociális program ez, melynek megvalósítása a lehető legegyszerűbb. Első sorban ki kell szorítani azokat a silány külföldi olajnyomatokat és művészietlen reprodukciókat, melyekért annyi magyar pénz vándorol külföldre s ugyanilyen mérsékelt arán kizárólag magyar festők eredeti olajfestményeit kell bevinni a közönség közé. A magyar művészet népszerűsítésének, a modern fiatal festőművészek támogatásának, a műzés fejlesztésének és a magyar lakás művészi feldisítésének ez az egyetlen útja.

Örömmel értesülünk arról, hogy legközelebb a Magyar Művészet Műkereskedés városunkban rendezi tárlatát. Amidőn tehát ezen nagyjelentőségű kulturális eseményre t. olvasóink figyelmét már eleve is felhívjuk, egyuttal rámutatunk azon körülményre, hogy a vállalat legtehetségesebb fiatal festőművészeink legkiválóbb alkotásait állítja ki úgy, hogy közönségünk legmesszebbmenő izlését is ki fogja elégíteni.

A tárlat rendezésére városunkba érkeztek a vállalat ügyvezető igazgatója Füredy Köhgy Károly és műtárosa Szines Elemér festőművész.

Hisszük, hogy városunk intelligens közönsége megérti a festőművészek nehéz küzdelmét, mit a vidéki publikum közönyével, a fővárosi olajnyomatokat terjesztő cégnek konkurenciájával kellett évek óta folytatniok. Megérti a képzőművészet decentralizációjának szükségét, a lelkes agitáció nemes intencióit és minden erejével azon lesz, hogy sikerüljön a művészi célok szolgálatába szegődött intézmény minden fáradozása, kísérlete, törekvése, munkája, amit a magyar képzőművészet megismerése, terjesztése érdekében folytat.

* Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Gergely József) XX. évf. 28—29. számának tartalma: Vezércikk: Dr. Dolencz József, Az újkor és családai. (1.) — Egyetemes egyház: A pápa jubileuma. — A ritus kongregáció ülése. — A chile-i apostoli delegatura. — Rella Antal kinevezése. — Vatikáni hivatalok betöltése. — Az ez évi pápai érem. — Egy meghurcolt pap rehabilitálása. — A pápai színek jubileuma. — A lateráni bazilika befejezése. — Boldog Possenti Gábor jegyese. — Egy vádlott a Vatikánban. — A „Négy oltár” ünnepe. — Az olasz katolikusok akciója. — Amette érsek a lourdesi csodákról. — Az amerikai főpapok s a Propaganda de fide. — Löwenstein Károly herceg. — Mons. Sardi a kinevezésről. — A Wahrmond-botrány szomorú gyümölcsei. — A „Los von Rom”-mozgalom. — VII. országos kongregációi értekezlet. — Az esztergomi esperesi kerület tavaszi gyűlése. — Egyházigazgató: A szentszéki kormányzat reformja. — Romanus, Boldogárvatási eljárás. (II.) — Liturgia: A nyugati egyház szentjei és a görög katolikusok. Zsatkovics Kálmán. — II. Sicest. — III. Musztyánkovich Emil. — Hítelek: P. Lintelo, Mily kötelmeket ró a hitszónok- és gyóntatóra a gyakori áldozásról szóló dekretum? (A gyóntató köteleességei.) — Határozatok: A Szentszék legújabb határozatai. — Különfele: (IX.) Egy papnevelő-intézet jubileuma. (Az innsbrucki konviktus.) — Irodalom: Dr. Dolencz József: Várady L. Árpád, A párbétkérdésről. — (gy): Dr. Franz Schnürer, Jahrbuch der Zeit- und Kulturgeschichte. — A hét világirodalmából. — A hét krónikája. — Közgazdaság. — Személyi hírek és apróságok. — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

* A nép legnagyobb ellensége. Körkérdés. A katolikus sajtó minden organumát mozgósítani kell a nép született és esküdt ellenségei ellen akár személyek, akár intézmények legyenek azok. Az ideai Néppárti Naptárban egy nagyobb fejezetet szánunk ezen kérdés megvitatására. Sőt, hogy minél több oldalabb, szellemesebb és találóbb, de főképpen hasznosabb legyen a kérdés megfajtése, országos pályázatot hirdetünk a három legjobb válasz jutalmazására. A cél az, hogy a katolikus népet, világos frappáns és éles szavakkal felhívjuk legnagyobb ellensége ellen való küzdelemre. Csak azok a válaszok vétetnek figyelembe, amelyek július 23-ig beérkeznek. A válaszok terjedelme legfeljebb 60 szó lehet. A három legjobb megfajtes jutalma 20—20 példány Néppárti Naptár. Az összes sikerültebb megoldásokat közöljük a Néppárti Naptárban kérjük a választ lehetőleg névaláírással a „Néppárt” című hetilap szerkesztőségének Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 27. szám alá beküldeni. A beküldött pályázatokat egy külön e célra alakítandó bíráló bizottság fogja eldönteni. Legjobb mód a választ nyílt levelezőlapon küldeni. A Néppárt szerkesztősége.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tolla és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

Rövid szabályok*) az új házasságjogról.

(Cf. Decr. S. C. C. 2, Aug. 1907. et 1. Febr. 1908.)

1. Ezentul (1908. husv.) csak az írásba foglalt eljegyzések érvényesek az egyház színe előtt és birnak egyházi jogi hatállyal.

2. Ezen eljegyzési okmányokat a jegyseknek vagy a lelkész, vagy a püspök, vagy legalább 2 tanú előtt kell aláírni.

3. Ha a jegysek nem tudnának írni, akkor a 2 tanun kívül egy harmadik egyéneknek kell a jegysek neveit a szokásos módon aláírnia és néviróznia.

4. Ha a lelkész aláírja, akkor nem szükséges a püspök, vagy a két tanú aláírása, vagy megfordítva is. Ha nem a lelkész előtt köttetik az eljegyzés, akkor elegendő a 2 tanú is.

5. A lelkész az eljegyzésekre senkit sem delegálhat, még káplánját sem, ki megbízatás esetén még egy más tanut köteles igénybe venni, hogy mint közönséges „két tester” szerepelhessenek.

6. Ajánlatos az eljegyzési okmányt a levéltár számára bekérni és az eljegyzések bejegyzésére „Matricula Sponsalium”-ot kezdeni, a miket azonban maga a pápai Decretum de praecepto nem ír elő.

7. A hívek figyelmeztetendő, hogy az eljegyzéseket mindig a lelkési hivatalban tartsák meg, de tarthatják másbol is, de ez esetben a lelkésznek adják át, vagy bejegyzés és láttamozás végett mutassák be.

8. Az így kötött eljegyzések nemcsak erkölcsi kötelezettséggel, hanem egyházi jogi hármas hatállyal is birnak, u. m. 1) tiltó házassági akadályt képez más személyekkel szemben; 2) bontó eljegyzési akadályt másokkal szemben; 3) egyházi jogi kötelezettséget és jogot a házasságkötésre.

9. A szereplő lelkész alatt értendő úgy az eljegyzéseknél, mint a házasságkötéseknél 1) a parochus, 2) a plebánus, 3) az administrator parochiae, 4) a kuratus, 5) A misszióterületeken a megbízott missionárius főatya.

10. Ezentul (1908. husvét) csak az olyan házasságok érvényesek, melyek a fenti értelemben (9. pont) vett lelkész vagy püspök vagy bármelyik által megbízott pap előtt és 2 tanú előtt és csak is a következő szabályok szerint köttetnek meg.

11. A fenti értelemben vett lelkész vagy pap előtt érvényesen (valide) kötnek házasságot, a) ha a lelkész a transzponálát vette a plebániát, vagy legalább megkezdte átadás nélkül a papi funkciókat, hacsak nincs névszerint kiközösítve vagy felfüggesztve, b) a plebániája területén nemcsak a saját, hanem a más híveit is összekötheti; c) ha a házasságkötésre felkéri vagy felhívja, de erőszak és megijesztés esetére nem.

12. Szabadon (licite) eskethet a lelkész a) ha meggyőződik a házassulandók szabad állapotáról; b) ha meggyőződött azoknak lakhelyéről vagy legalább egyhávi tartózkodásukról; c) ha nem lehetséges, hogy az illetékes lelkész vagy püspök kösse össze a házassulandókat, annak beleegyezése, illetve engedélye szükséges; d) a vándoreletet élőkre nézve szükséges a püs-

*) Gyors és hivatalos használatra.

pök engedélye; e) általános szabály legyen, hogy a házasság lehetőleg a nőjegyes lelkésze előtt köttetsek.

13. Az illetékes lelkész engedélyt adhat egy más határozott személyű papnak (káplán), hogy plebániája területén eskethessen — servandis servatis.

14. Halálos veszedelem esetén az illetékes lelkész távollétében eskethet minden pap két tanú előtt.

15. Az illetékes lelkész anyakönyvelje a házasságot és ezenkívül mindkét házasság kezeselési anyakönyvbe „Jegyzet” rovatába a házasságkötés bejegyeztesse.

16. A mely lelkész a 12. § ellenére illicite esket, a stólat köteles az illetékes lelkésznek átszolgáltatni.

17. A mely pap ezen szabályok ellenére esket, a püspök által megbüntetendő.

18. Ezen eljegyzési és esketési szabályok alá tartoznak: a) a kath. egyházban megkeresztelték, vagy a kath. egyházba tértek (még akkor is, ha a kath. egyházból kiléptek).

19. E szabályok alá tartoznak azok az előbbi katolikusok is, kik nem kath. megkeresztelték vagy nem keresztelték köntek házasságot még ha dispensatiót nyertek is, hacsak valamely ország részére a pápai Szentszék másképen nem rendelkezik.

20. A más vallású lelkészek előtt kötött vegyes (kath. és nem kath.) házasságok az egyház színe előtt érvénytelenek.

21. Nem kath. házasságkötéseket e szabályok nem érintenek.

22. A különböző szertartású kath. (róm. kath., gör. kath.) házasságkötésekre szintén kötelezők e szabályok.

Tözsér László.

C S A R N O K.

Egyházmegyei zsinat.

(Vége.)

Hogy a hívek mindent megértsenek és épüljenek is azon, a távol keletről állított példát. Volt alkalom misszionáriusokkal érintkezni. Mily a l a p o s s á g g a l készítik elő a katechumenokat — egy-egy európai theologiae doktoratussal vetekedik ezeknek általános ismeretők s mily erős az ez alapon felépült hitük, az egész hitélet, s mint jutalmazza aztán Isten e munkát a talajt valóban szenteket termő nevelő földkékké alakítván át. E kell a magyarnak is! T a n í t á s é s t a n u l á s. Előbbiben bőven volt része Istentől, de utóbbit nem szűrték le a tapasztalatokból... intra et extra muros. Jól mondta e rovat alatti előbbi tanulmány írója: t a n u l á s r a kényseríteni minden papot; munkássága — élete — végeig vizsgáztatni mindeniket, hogy egyháznak multja és jelene ismeretével birjon. S nem leez „ros-taesz” és „rostalelkiismeretü” egyén, ki átengedné a javára s a közjóra felhasználható ismereteket ellenségei számára.

Az ilyen aztán szívesen és fáradhatatlanul t a n í t is, híveit a vallás szerinti életet tekintve, tiszta látókörrrel veszi körül. Olvassuk

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értékelten utánzatokat is kinalnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svíc)

Sirolin

Emeli az érvágyat és a testsiyét, megszűnteti a köhögést, váladékok, éjjeli izzadási

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerészetben. — Ára ötvenkint 4.— korona.

csak el, mit mond a tridenti zsinat sess. XXIV. cap. VII. Szigorú parancsot ad püspököknek s minden papnak egyaránt. Az utána néző megtalálja, hogy mit parancsol — quid praecipit — a szent ténykedések megértését illetőleg is. Csak cselekedjék meg. S akkor a hívek épülése biztosítva van. És méginkább, ha a Közm. idei 17. és 19. számában „Senex“ által tárgyalt pontozatoknak 8, 10, 11-ét s még a többit is jól megszívleljük. (Igazán minden pontját magam is aláírom.) S oktatjuk ki a híveket a szent ténykedések előtt, különösen arra, hogy „a dispositione seu statu morali sacerdotis benedictis multum, ab eo autem hominis benedictis plurimum hic pendet“ s akkor az értelem és szív a charisma csodáiban egyesül ma is.

Exsequáljuk tehát a szentelmények egyöntetűségére a Conc. Trid. XXII-ik ülésének VIII. fejezetében hozott batározatot is, még ha emlékezetet meghaladó szokáson is alapul a vizsgálás s akkor a VII. ülés XIII-ik canonjában világosan álló anathemat elkerülhetjük. Mert (Forster szerint) akár az 1822. évi statutomokra támaszkodjunk, nem fedi ez a liturgiai nyelv teréni türethetetlen abusainkat, egy szó nincs e statutumban az élő nyelv használhatóságáról; akár (Senex szerint) a revokált statutum hiányában döngessük visszaéléseinkkel a tridenti kanonok kapuit, bevehetetlenek ezek.

Épen azért, ha a hangoztatott harmoniára és egészségére törekszünk — pedig egységben az erő — s elfogulatlanul tesszük magunkévá az egyház magatartását, józan ésszel alig kívánhatunk a liturgiában széttagoltságot; ellenkezőleg oda törekszünk zsinat előtt már, a zsinat is és azután, hogy „nulla consuetudo legi adversa etiamsi rationabilis et duiturna sit, confirmetur.“

T e e n d ő n k tehát — amennyiben a zsinat célja nem az, hogy abusosokat szentesítsen, t ö r v é n n y é emeljen —

a) fölkérni már most gróf Püspök úr ő Excellenciáját, hogy a püspöki kar tanácskozásain előzetesen beszéljék meg a liturgiai nyelvet illetőleg is a főbb pontozatokat oly irányban, hogy egész Magyarországon egységes szereltáros könyv adassék a kántorok és nép kezébe (egyik oldalon latin, másikon a nép nyelvéni hü fordításban) többfajta kiállításban különösen a Stampay-féle könyvhöz hasonló oleső kiadásban;

b) az egyház törvényei értelmében t a n i t a n i a népet a szent cselekmények megértésére, ő a kezénél levő könyvből majd tovább képi magát, s ennek alapján lelkiépüléssel kísért minden ténykedést, sőt tényleg örömmel részt vesz latin nyelven válaszaival is;

c) visszaállítani, fenntartani t e l j e s é p s é g é b e n a latin liturgiai nyelvet — a törvény iránti engedelmségből is és észszerű okokból, ezek megismerésére és átérzésére és kedvvel való megértetésére bizony egy kis tanulás is kell. S aztán . . . punire excessus. De a jó eredmény és egységesség bizonyára meglesz — papok, kántorok és hívek javára, épülésére. — Optimus orator, qui factis svaedet — engedelmségével az egyházi tekintély iránt s engedelmségre tanítással.

A zsinat előkészítő bizottsághoz pedig — a tapasztalatokból kifolyólag — az a kéréssem: óvatosan a „kis ujj“ nyújtásával, mert még néhány ilyen kérdőpont a gyakorlati lelképásztorkodás teréről, s tulszárnyaljuk a kolozsvári 48-as atyákat.

„Passer solitarius.“

Szerkesztői üzenet.

K. B. Belence. Beküldött tudósítása Sopron megyéből érkezett a szerkesztőségbe s e miatt megkésvén, mint régi dolog nem közölhető.

W. dr. Brassó. A szép gyászbeszédet térszűke miatt, nem közölhetjük.

A mosás akár a táncz,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használsz,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, **hathatós** tisztítóerejét sajátságos előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehérmémet! Megtakarít fáradtságot és vesződséget kíméli emelögva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

Schmidt János, Budapest, IX. Ráday-u. 40.

Speciálista bármily stílus és vallású templomberendezési tárgyak javítása különösen: modern olajlak marványozásra.

Pályázat.

A **Lemhényi** róm. kath. elemi népis-kolánál rendszeresített tanítói álásra, annak jelzésével, hogy az állás javadalma természetben szabadlakás és kertilletményen kívül 1000 (egyezer) korona tanítói törzsfizetés, amiből évi 900 (kilencszáz) koronát az állam, 100 (egyszáz) koronát a községi pénztár fedez s arra jogosult korpótléket élvez, kötelességeit pedig az iskolaszék által kijelölt mindennapi és ismétlődő iskolások tanítása képezi, f. július hó végéig pályázatot hirdetek.

Lemhény, 1908. július hó 10-én.

László József,
iskolaszéki elnök.

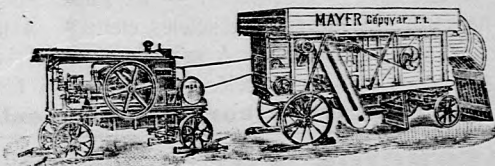
AKINEK

eladó birtoka van, vagy aki birtokot venni akar, vagy ha eladásra szánt könyvtára, irodalmi műve, zeneeszköze, festménye, régi könyve, olajfestésű képe, szobra, fegyvere, régi pénze, ékszere, butora, háztartási, gazdasági és más értékes eszköze van, az hirdessen a **KÖZMŰVE Ö DÉS** B E N mely lap a felsoroltak iránt érdeklődő közönség körében forog leginkább közkezen. **Egy szó 5 fill.** Czim: Közművelődés kiadóhivatala, (Papp György könyvnyomdája) Gyulafehérvárt.

Hazai gyártmány! Kitűnő munka!

MAYER GÉPGYÁR

vas- és fémöntőde részvénytársaság
SZOMBATHELY-BUDAPEST,
VI. kerület, VÁGZI-KÖRÚT 61. szám

Benzinlokomobil-cséplő-szerelvények. Stabil-benzinmotorok. Szívógázmotorok faszén-, koks- és antraczit-fűtésre, 120 HP-ig. **Malépipítészet.** Szab. hydr. borsajtók, olajpresek és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek.

„Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmetve.“

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkesítő hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hirlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesulek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitbizományok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozatoknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szpori János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Jálínth György. Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkesítő hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkesítő cím-
mel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.